

Vergaderjaar 2016–2017

27 830

Materieelprojecten

Nr. 188

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 oktober 2016

Inleiding

In mijn brief van 6 juli 2016 (Kamerstuk 27 830, nr. 178) heb ik toegezegd u te informeren over de realisatie van het project Verlenging levensduur Patriot. Deze toezegging doe ik hierbij gestand. Het Patriot-wapensysteem is in 1987 geïntroduceerd binnen de Nederlandse krijgsmacht met een verwachte levensduur van 30 jaar. Het project Verlenging levensduur Patriot is geïnitieerd om de inzetbaarheid van de Patriot grondgebonden lucht- en raketverdedigingscapaciteit tot 2040 te verlengen. In deze brief ga ik onder meer in op de twee *Letters of Offer and Acceptance* (LOA) die moeten worden ondertekend voorafgaand aan het deelnemen aan het levensduur verlengend onderhoud via *Foreign Military Sales* (FMS).

Fasering en realisatie

Het materiaal van de vier Patriot-batterijen wordt in stappen gereviseerd. Tevens vindt dan onderhoud plaats. Tijdens de uitvoering van het project Verlenging levensduur Patriot beschikt steeds een deel van de Patriot grondgebonden lucht- en raketverdedigingscapaciteit over de vereiste materiële gereedheid. Conform de projectplanning is het project in 2022 voltooid.

De levensduur verlengende maatregelen worden toegepast op de *Engagement Control Stations* (ECS), *Radar Sets* (RS), *Information Coordination Centrals* (ICC), *Launching Stations* (LS), onderhouds- en straalverbindingcontainers en wapensysteem specifieke generatoren.

Het project bestaat uit drie delen, te weten de aanschaf van de *Modern Man Stations* (MMS), het onderhoud aan de Patriot-wapensystemen gecombineerd met de modificatie van de RS en tenslotte het onderhoud aan de LS en de vervanging van Nederland specifieke generatoren en containers voor het Patriot-wapensysteem. De voorziene inkoopstrategie varieert hierdoor per deelproject. Het overgrote deel van het project

betreft investeringen via *Foreign Military Sales* (FMS) en aanschaf van *Military off the Shelf* (MOTS) producten.

Deelproject 1

Aanschaf MMS

Met mijn brief van 29 januari 2016 (Kamerstuk 27 830, nr. 167) heb ik uw Kamer geïnformeerd over de aanschaf van de MMS. De MMS zijn randvoorwaardelijk voor het kunnen uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden aan het Patriot-wapensysteem. MMS is een MOTS-component die de sterk verouderde bedieningspanelen in de ECS en ICC vervangt. De ontwikkeling van de MMS is vanuit een internationale Patriot-gebruikersgroep gefinancierd. De leverancier en het Ministerie van Economische Zaken hebben reeds overeenstemming bereikt op het gebied van industriële participatie. Het MMS contract is op 5 september 2016 getekend.

Deelproject 2

Onderhoud aan de Patriot-wapensystemen

De Amerikaanse overheid voert met succes periodiek levensduur verlengend onderhoud uit op haar Patriot-wapensystemen binnen het *Recapitalization* (RECAP) programma. Binnen het RECAP-programma worden de wapensysteemelementen geheel gedemonteerd, gerepareerd en/of gemodificeerd, waarna ze opnieuw in elkaar worden gezet. Het blijkt dat alleen een gespecialiseerde Amerikaanse onderhoudsinstantie van de Amerikaanse overheid, het *Letterkenny Army Depot* (LEAD), de mogelijkheid en bevoegdheid heeft om dergelijk onderhoud uit te voeren. Het contracteren kan daarom enkel via een FMS-contract.

Het LEAD maakt gebruik van materieel uit Amerikaanse voorraden. Slechts een beperkt deel van het materieel komt via separate contracten van externe leveranciers. Deze contracten komen niet in aanmerking voor industriële participatie, omdat de gezamenlijke waarde hiervan de grenswaarde van € 5 miljoen niet overschrijdt. De financiële omvang voor het uitvoeren van het onderhoud is gebaseerd op de kosten van het RECAP-programma aan de Amerikaanse Patriot-wapensystemen. Voor het kunnen aansluiten bij het RECAP-programma dient Nederland een *Letter of Offer and Acceptance* (LOA) te ondertekenen. De sluitingsdatum van de LOA is vastgesteld op 15 december 2016. Bij tijdige ondertekening van de LOA vinden de werkzaamheden aan het Patriot-wapensysteem plaats in de periode maart 2018 – maart 2022.

Peripheral Electronics Assembly (PEA)

Tevens wordt binnen dit deelproject een *Peripheral Electronics Assembly* (PEA) modificatiepakket aangeschaft en geïnstalleerd. Deze modificatie resulteert in een sterk verbeterde betrouwbaarheid en onderhoudbaarheid van de *Radar Set*. Evenals bij de MMS is ontwikkeling van de PEA gefinancierd uit de internationale Patriot-gebruikersgroep. Door aan te sluiten bij een gezamenlijke internationale verwerving kan door schaalvoordeel een kostenbesparing van ongeveer 25 procent worden gerealiseerd. Om aan te kunnen sluiten bij deze verwerving, dient begin 2017 kenbaar te worden gemaakt dat Nederland aansluit bij *US Government* ten behoeve van de gezamenlijke verwerving (via FMS).

Omdat de verwerving van de PEA minder dan € 5 miljoen bedraagt, komt dit deel niet in aanmerking voor industriële participatie. Voor de

verwerving van de PEA is een separate LOA benodigd. Ondertekening van deze LOA is voorzien in het eerste kwartaal van 2017.

Ik ben voornemens de LOA voor het kunnen aansluiten bij het RECAP-programma en de LOA voor de verwerving van de PEA te laten ondertekenen.

Deelproject 3

Het derde deel van het project betreft het onderhoud aan de LS en de vervanging van de voor het Nederlandse Patriot-wapensysteem specifieke generatoren en containers.

Onderhoud aan de LS

Voor het uitvoeren van het onderhoud aan de LS geldt eveneens dat het onderhoud alleen kan worden uitgevoerd door LEAD of door de *Nato Support and Procurement Agency* (NSPA). Alleen deze organisaties zijn door de Amerikaanse overheid gecertificeerd voor deze vorm van onderhoud.

Nederland specifieke Patriot-elementen

De vervanging van wapensysteem specifieke generatoren en containers wordt volgens de Europese Aanbestedingsregels aanbesteed. Nederlandse bedrijven kunnen naar deze orders meedingen.

Sourcing

In de A-brief van 5 oktober 2015 (Kamerstuk 27 830, nr. 159) is gemeld dat de verwerving van de wapensysteem specifieke generatoren in aanmerking komt voor een sourcingonderzoek. Hierbij is ten onrechte de indruk gewekt dat dit onderzoek de verwerving van de generatoren betreft. Het gaat echter om de sourcingmogelijkheden voor het onderhoud aan de generatoren.

De realisatie van deelproject drie is voorzien voor 2022. In de brief over dit deel zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd over de aanbesteding van de generatoren en containers en de keuze voor de leveranciers. Tevens wordt dan ingegaan op de sourcingmogelijkheden en welke organisatie het onderhoud aan de LS gaat uitvoeren.

Financiële aspecten

Met het onder contract gaan van de deelprojecten een en twee is ongeveer 85 procent van het projectbudget verplicht. Het projectbudget van het hele project Verlenging levensduur Patriot wordt geraamd tussen de € 95 en 105 miljoen.

Investering

Met het ondertekenen van het contract voor de verwerving van de MMS is € 10,1 miljoen van het projectbudget verplicht. De geraamde kosten voor de deelname aan het RECAP-programma en de verwerving van de PEA zijn opgenomen in de commercieel vertrouwelijke bijlage¹. De gegevens hierover dienen vertrouwelijk te blijven met het oog op de onderhandelingspositie van Defensie.

¹ Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

Exploitatie

De verwachting is dat door het uitvoeren van het RECAP-programma een significante stijging van de exploitatiekosten kan worden voorkomen. De consequenties voor de volledige exploitatiereeks kunnen pas worden vastgesteld na het uitvoeren van het derde deel van het project.

Tot slot

Nederland beschikt met de Patriot over een nichecapaciteit, door de Navo aangemerkt als een *Nato critical shortfall*. Door aan te sluiten op het levensduurverlengende programma van de Amerikaanse Patriot-wapensystemen blijft Nederland beschikken over een geavanceerde capaciteit tegen luchtdreiging en kan Nederland met de Patriot tevens blijven bijdragen aan de *Nato (interim-) Ballistic Missile Defence*.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert